

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 13 юни 2016 г.
(OR. en)

9213/16

ECOFIN 456
UEM 203
SOC 320
EMPL 217
COMPET 290
ENV 336
EDUC 191
RECH 183
ENER 199
JAI 447

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ док. Ком.:	9131/16 ECOFIN 422 UEM 172 SOC 286 EMPL 182 COMPET 259 ENV 303 EDUC 159 RECH 151 ENER 164 JAI 409 - COM(2016) 334 final
Относно:	Препоръка за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Латвия за 2016 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за 2016 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, преработен и съгласуван в различните комитети на Съвета въз основа на предложението на Комисията COM (2016) 334 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

**относно националната програма за реформи на Латвия за 2016 г.
и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за
2016 г.**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

като има предвид, че:

- (1) На 26 ноември 2015 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за 2016 г. за координация на икономическите политики. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 17—18 март 2016 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета², на 26 ноември 2015 г. Комисията прие Доклад за механизма за предупреждение, в който Латвия не беше посочена като една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. В същия ден Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета за икономическата политика на еврозоната. Тази препоръка беше одобрена от Европейския съвет на 18—19 февруари 2016 г. и приета от Съвета на 8 март 2016 г.³ Като държава, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимовръзка между икономиките в икономическия и паричен съюз, Латвия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката.
- (2) Докладът за Латвия беше публикуван на 26 февруари 2016 г. В доклада се оценява напредъкът на Латвия при изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 14 юли 2015 г. и напредъкът на Латвия по отношение на националните цели по стратегията „Европа 2020“.
- (3) На 14 април 2016 г. Латвия представи своята национална програма за реформи за 2016 г. и своята програма за стабилност за 2016 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

² Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

³ ОВ C 96, 11.3.2016 г., стр. 1.

- (4) Специфичните за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁴, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи изменения в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще се възползва от тази разпоредба в насоките относно прилагането на мерките, които обвързват ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление.
- (5) В своята програма за стабилност за 2016 г. Латвия поиска временно отклонение в размер на 0,5% от БВП от изисквания план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2017 г., за да се вземат предвид фундаменталните структурни реформи, които ще имат положително въздействие върху дългосрочната устойчивост на публичните финанси, по-специално продължаващата реформа на сектора на здравеопазването, въз основа на стратегията за здравеопазването за периода 2014 — 2020 г. Подробностите за реформата са обобщени в програмата за стабилност. Целта е да се увеличи публичното финансиране за сектора на здравеопазването до 4% от БВП през 2020 г. в сравнение с 3% от БВП през 2015 г. Очаква се, че след цялостното прилагане на реформата заетостта ще се увеличи с 0,6%, а нивото на БВП с 2,2% до 2023 г., което ще има положително въздействие върху устойчивостта на публичните финанси в дългосрочна перспектива. Положителното въздействие върху растежа и дългосрочната устойчивост на публичните финанси се оценява като реалистично. Понастоящем на Латвия може да бъде дадена оценка като отговаряща на условията за получаване на исканото временно отклонение през 2017 г., при условие че тя адекватно прилага договорените реформи, за което ще се извърши мониторинг в рамките на европейския семестър. При все това, размерът на позволеното временно отклонение ще бъде в зависимост от спазването на минималния показател (а именно структурен дефицит от 1,7% от БВП). В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2016 г. е посочен обхватът на допълнителното временно отклонение в размер на 0,1% от БВП през 2017 г.

⁴ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

- (6) Спрямо Латвия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2016 г. правителството планира постепенно подобрене в номиналното салдо, което трябва да достигне 0,5% от БВП през 2019 г. В предвидения план за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел — дефицит от 1% от БВП в структурно отношение — се вземат предвид поисканите отклонения, свързани с цялостната пенсионна реформа през 2017 и 2018 г. и основната структурна реформа в здравеопазването в периода 2017— 2019 г. Съгласно програмата за стабилност съотношението на държавния дълг към БВП се очаква да се повиши до 40% през 2016 г., преди да спадне до 38% през 2018 г. Макроикономическият сценарий, който стои в основата на тези предвиждания за бюджета, е реалистичен. Въпреки това необходимите мерки в помощ на планираните цели за дефицита от 2017 г. нататък не са достатъчно конкретизирани. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2016 г. цялостната оценка показва, че съществува риск от известно отклонение през 2016 г., и при непроменени политики — през 2016 и 2017 г., взети заедно. Въз основа на своята оценка на програмата за стабилност и като взема предвид прогнозата на Комисията от пролетта на 2016 г., Съветът е на мнение, че се очаква Латвия в общи линии да спазва разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. При все това, ще бъдат необходими допълнителни мерки, за да се гарантира спазването им през 2016 г.
- (7) Предлагаането на работна ръка е ограничено от спада на населението в трудоспособна възраст и нарастването на заплатите надхвърля производителността, като това застрашава разходната конкурентоспособност. Следователно са необходими мерки за повишаване на пригодността за заетост и подобряване на човешкия капитал с цел подпомагане на конкурентоспособността.
- (8) Степента на риска от бедност и социално изключване в Латвия е сред най-високите в ЕС. Понастоящем се извършва подготвителна работа за въвеждането на минимален доход, но изпълнението му е несигурно и всеобщото му прилагане е отслабено поради фискалните разходи. Освен това адекватността на социалните помощи не е отбелязала подобрене от 2009 г. насам, което пречи на ефективното намаляване на бедността. Очаква се реформата на минималното равнище на доходите да намали настоящата разпокъсаност на социално подпомагане и да стимулира заетостта.
- (9) Обхватът на мерките за активизиране е малък, особено относно дълготрайно безработните лица. В съчетание с лошото здравеопазване и недостатъчните социални услуги, това възпрепятства ефективното повторно интегриране на пазара на труда. Увеличаването на използването на мерки за активизиране ще повиши заетостта.

- (10) Слабото публично финансиране за здравеопазването, вътрешно присъщите структурни слабости, високото равнище на преките плащания и по-ниската от оптималната разходна конкурентоспособност оставят голяма част от населението с неудовлетворени здравни нужди. Въпреки че достъпът до здравно обслужване за критични медицински случаи беше издигнат в приоритет, финансовите ограничения възпрепятстват предоставянето на услуги като цяло.
- (11) Въпреки че Латвия е постигнала напредък в реформирането на системата на висшето образование, а именно чрез предоставяне на стимули, които възнаграждават качеството и създават независима система за акредитация, необходимо е подобряване на професионалното образование и обучение, особено по отношение на реформите на учебните програми и създаването на регулаторна рамка за ученето в процеса на работа, с оглед на подобряване на тяхното качество и достъпност. Социалните партньори могат да играят роля за разработването на схеми от типа на чиракуването, както е посочено в Закона за професионалното образование.
- (12) Инвестициите са възпрепятствани от проблеми с иновациите, недостатъци на бизнес средата и намаляващ размер на работната сила. Слабият подем в иновациите и разпокъсаността на научноизследователската база възпрепятстват бързия и ефективен преход на Латвия към дейности, водещи до по-висока добавена стойност и по-интензивно използване на знания. Ниското ниво на защита за инвеститорите при прилагането на системата за несъстоятелност, в съчетание с липсата на ефективност в публичната администрация, възпрепятства още повече инвестициите.
- (13) Правителството предприе стъпки за намаляване на сегашната разпокъсаност на публичната научноизследователска база, за подобряване на нейното качество и за увеличаване на капацитета за иновации в стопанския сектор. Въпреки напредъка, както обществените, така и бизнес инвестициите в научни изследвания и иновации продължават да са много ниски в сравнение със средните за ЕС. Укрепването на научноизследователската база трябва да продължи, заедно с увеличаване на броя на научните работници и качеството на научните изследвания. Пълното прилагане на реформите въз основа на стратегията за интелигентна специализация и пълноценното използване на всички съществуващи политически инструменти биха мотивирали частните инвестиции в областта на иновациите.
- (14) Режимът за несъстоятелността се възприема от предприятията като препятствие пред инвестициите, като се има предвид, че процентите на възстановяване на активи са ниски и синдиците по несъстоятелността подлежат на слаб надзор.

- (15) Латвия е въвела няколко успешни инициативи за подобряване на ефикасността и качеството на съдебната система. При все това, макар и всеобхватен, режимът на предотвратяване на конфликти на интереси за държавните служители е сложен и лишен от гъвкавост, като се дава приоритет на формалното съответствие пред основателността на отделни случаи. Освен това Бюрото за превенция на корупцията и борба с нея е отслабено от вътрешни напрежения, нарушен вътрешен баланс и намалено обществено доверие в дейността му и желанието му да дава предимство на знакови дела.
- (16) Общите недостатъци в държавната администрация, които се дължат до голяма степен на относително голямото текучество на персонала, закъснения в реформирането на държавната служба и слабото управление на проекти, не способстват за създаването на благоприятна инвестиционна среда. Възнаграждението в публичния сектор не е правилно свързано с отговорностите.
- (17) В рамките на европейския семестър Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Латвия и го публикува в доклада за страната от 2016 г. Тя оцени също програмата за стабилност и националната програма за реформи, както и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Латвия, отправени през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Латвия, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на ЕС предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза, чрез осигуряване на принос на равнището на ЕС за бъдещите национални решения. Препоръките в рамките на европейския семестър са изразени в препоръки 1 — 3 по-долу.
- (18) С оглед на тази оценка Съветът разглежда програмата за стабилност, като становището⁵ му е отразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

⁵ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да предприеме следните действия в периода 2016—2017 г.:

1. Да гарантира, че отклонението от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел през 2016 и 2017 г. е ограничено до допуснатото отклонение, свързано с цялостната пенсионна реформа и основната структурна реформа в сектора на здравеопазването. Да намали данъчната тежест за лицата с нисък доход, като осъществи благоприятстващо растежа пренасочване на данъчното облагане към имущественото данъчно облагане и данъчното облагане, свързано с околната среда, и подобри данъчната дисциплина.
2. Да подобри адекватността на социалните помощи и да ускори мерките за подпомагане на получателите на тези помощи да намерят и запазят своето работно място, включително чрез по-голям обхват на мерките за активизиране. Да ускори реформата на учебните програми в професионалното образование, да установи с участието на социалните партньори регулаторна рамка за ученето в процеса на работа, както и да увеличи тяхното предлагане. Да подобри достъпността, качеството и разходната ефективност на системата за здравеопазване.
3. Да продължи консолидацията на научноизследователските институти и да осигури стимули за частните инвестиции в иновациите. Да укрепи режима на предотвратяване на конфликти на интереси и да установи обща правна рамка за всички публични служители. Да увеличи отговорността и публичния надзор на синдиците по несъстоятелността.

Съставено в Брюксел на ... година.

*За Съвета
Председател*
